

LIETUVOS RESPUBLIKOS ŽEMĖS ŪKIO MINISTRAS

ĮSAKYMAS

DĖL LIETUVOS KAIMO PLĖTROS 2014–2020 METŲ PROGRAMOS PRIEMONĖS „PAGRINDINĖS PASLAUGOS IR KAIMŲ ATNAUJINIMAS KAIMO VIETOVĖSE“ VEIKLOS SRITIS „PARAMA INVESTICIJOMS Į VISŲ RŪŠIŲ MAŽOS APIMTIES INFRASTRUKTŪRĄ“ VEIKLOS „ASBESTINIŲ STOGŲ DANGOS KEITIMAS“ ĮGYVENDINIMO 2016 METAIS TAISYKLIŲ PATVIRTINIMO

2016 m. sausio 28 d. Nr. 3D-33
Vilnius

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijos nuostatų, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1998 m. rugsėjo 15 d. nutarimu Nr. 1120 „Dėl Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijos nuostatų patvirtinimo“, 9.2 ir 9.10 papunkčiais, atsižvelgdama į 2013 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 1305/2013 dėl paramos kaimo plėtrai, teikiamos Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai (EŽŪFKP) lėšomis, kuriuo panaikinamas Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1698/2005 (OL 2013 L 347, p. 487), su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2014 m. spalio 17 d. Komisijos deleguotuoju reglamentu (ES) Nr. 1378/2014 (OL 2014 L 367, p. 16), 2014 m. liepos 17 d. Komisijos įgyvendinimo reglamento (ES) Nr. 808/2014, kuriuo nustatomos Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 1305/2013 dėl paramos kaimo plėtrai, teikiamos Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai (EŽŪFKP) lėšomis, taikymo taisyklės (OL 2014 L 227, p. 18), 2013 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 1303/2013, kuriuo nustatomos Europos regioninės plėtros fondai, Europos socialiniam fondui, Sanglaudos fondai, Europos žemės ūkio fondai kaimo plėtrai ir Europos jūros reikalų ir žuvininkystės fondai bendros nuostatos ir Europos regioninės plėtros fondai, Europos socialiniam fondui, Sanglaudos fondai ir Europos jūrų reikalų ir žuvininkystės fondai taikytinos bendrosios nuostatos ir panaikinamas Tarybos Reglamentas (EB) Nr. 1083/2006 (OL 2013 L 347, p. 320), Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos, patvirtintos 2015 m. vasario 13 d. Europos Komisijos sprendimu Nr. C(2015) 842 (KPP), Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2014 m. liepos 22 d. nutarimo Nr. 722 „Dėl valstybės institucijų ir įstaigų, savivaldybių ir kitų juridinių asmenų, atsakingų už Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos įgyvendinimą, paskyrimo“ ir Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos administravimo taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2014 m. rugpjūčio 26 d. įsakymu Nr. 3D-507 „Dėl Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos administravimo taisyklių patvirtinimo“ nuostatas ir siekdama, kad būtų efektyviai panaudotos EŽŪFKP lėšos,

tvirtinu Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos priemonės „Pagrindinės paslaugos ir kaimų atnaujinimas kaimo vietovėse“ veiklos sritys „Parama investicijoms į visų rūšių mažos apimties infrastruktūrą“ veiklos „Asbestinių stogų dangos keitimas“ įgyvendinimo 2016 metais taisykles (pridedama).

Žemės ūkio ministrė

Virginija Baltraitienė

PATVIRTINTA
Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro
2016 m. sausio 28 d. įsakymu Nr. 3D-33

**LIETUVOS KAIMO PLĖTROS 2014–2020 METŲ PROGRAMOS PRIEMONĖS
„PAGRINDINĖS PASLAUGOS IR KAIMŲ ATNAUJINIMAS KAIMO VIETOVĖSE“
VEIKLOS SRITIES „PARAMA INVESTICIJOMS Į VISŲ RŪŠIŲ MAŽOS APIMTIES
INFRASTRUKTŪRĄ“ VEIKLOS „ASBESTINIŲ STOGŲ DANGOS KEITIMAS“
ĮGYVENDINIMO 2016 METAIS TAISYKLĖS**

**I SKYRIUS
BENDROSIOS NUOSTATOS**

1. Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos priemonės „Pagrindinės paslaugos ir kaimų atnaujinimas kaimo vietovėse“ veiklos sritys „Parama investicijoms į visų rūšių mažos apimties infrastruktūrą“ veiklos „Asbestinių stogų dangos keitimas“ įgyvendinimo 2016 metais taisyklės (toliau – Taisyklės) parengtos vadovaujantis 2013 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) Nr. 1305/2013 dėl paramos kaimo plėtrai, teikiamos Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai (EŽŪFKP) lėšomis, kuriuo panaikinamas Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1698/2005 (OL 2013 L 347, p. 487), su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2014 m. spalio 17 d. Komisijos deleguotuoju reglamentu (ES) Nr. 1378/2014 (OL 2014 L 367, p. 16), 2014 m. liepos 17 d. Komisijos įgyvendinimo reglamentu (ES) Nr. 808/2014, kuriuo nustatomos Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 1305/2013 dėl paramos kaimo plėtrai, teikiamos Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai (EŽŪFKP) lėšomis, taikymo taisyklės (OL 2014 L 227, p. 18), 2013 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 1303/2013, kuriuo nustatomos Europos regioninės plėtros fondui, Europos socialiniam fondui, Sanglaudos fondui, Europos žemės ūkio fondui kaimo plėtrai ir Europos jūros reikalų ir žuvininkystės fondui bendros nuostatos ir Europos regioninės plėtros fondui, Europos socialiniam fondui, Sanglaudos fondui ir Europos jūrų reikalų ir žuvininkystės fondui taikytinos bendrosios nuostatos ir panaikinamas Tarybos Reglamentas (EB) Nr. 1083/2006 (OL 2013 L 347, p. 320), Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programa, patvirtinta 2015 m. vasario 13 d. Europos Komisijos sprendimu Nr. C(2015)842, Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2014 m. liepos 22 d. nutarimu Nr. 722 „Dėl valstybės institucijų ir įstaigų, savivaldybių ir kitų juridinių asmenų, atsakingų už Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos įgyvendinimą, paskyrimo“ ir Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos administravimo taisyklėmis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2014 m. rugpjūčio 26 d. įsakymu Nr. 3D-507 „Dėl Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos administravimo taisyklių patvirtinimo“ (toliau – KPP administravimo taisyklės).

2. Taisyklės taikomos paramos paraiškoms, pateiktoms 2016 m. pagal Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos priemonės „Pagrindinės paslaugos ir kaimų atnaujinimas kaimo vietovėse“ veiklos sritys „Parama investicijoms į visų rūšių mažos apimties infrastruktūrą“ veiklą „Asbestinių stogų dangos keitimas“ (toliau – Priemonė).

**II SKYRIUS
SUTRUMPINIMAI IR SĄVOKOS**

3. Šiose Taisyklėse vartojami sutrumpinimai ir sąvokos:
- 3.1. **Agentūra** – Nacionalinė mokėjimo agentūra prie Žemės ūkio ministerijos;
 - 3.2. **ES** – Europos Sąjunga;
 - 3.3. **KPP** – Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 m. programa;
 - 3.4. **Ministerija** – Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija;
 - 3.5. **TERPAS** – Agentūros Kaimo plėtros ir žuvininkystės programų departamento teritorinis paramos administravimo skyrius;

3.6. **Daugiavaikė šeima** – šeima, auginanti tris ir daugiau vaikų iki 18 metų.

3.7. **Gyvenamasis namas** (pagal Priemonę) – gyvenamosios paskirties vienbutis, dvibutis ir (arba) daugiabutis namas.

3.8. **Kaimo gyventojas** (pagal Priemonę) – fizinis asmuo, kuris nuolatinę gyvenamąją vietą deklaruoja kaimo vietovėje.

3.9. **Kaimo vietovė** – viensėdis, kaimas, miestelis ar miestas ar kita gyvenamoji vietovė, kurios gyventojų skaičius neviršija 6 tūkst. Savivaldybių centrai, nepriklausomai nuo gyventojų skaičiaus, nelaikomi kaimo vietovėmis.

3.10. **Projekto įgyvendinimo laikotarpis** – ne ilgesnis kaip 12 mėn. laikotarpis nuo sprendimo skirti paramą priėmimo dienos iki mokėjimo prašymo pateikimo dienos.

3.11. **Projekto kontrolės laikotarpis** – laikotarpis nuo mokėjimo prašymo pateikimo iki paskutinio paramos išmokėjimo dienos ir penkerių metų laikotarpis nuo paskutinio paramos išmokėjimo dienos, per kurį tikrinama, kaip paramos gavėjas laikosi paramos paraiškoje numatytų įsipareigojimų.

3.12. **Žemės ūkio ministerijos informacinė sistema** (toliau – ŽŪMIS) – prie Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijos reguliavimo sričiai priskirtų institucijų ir įstaigų teikiamų paslaugų informacinė sistema.

4. Kitos šiose Taisyklėse vartojamos sąvokos apibrėžtos KPP ir KPP administravimo taisyklėse.

III SKYRIUS

PRIEMONĖS PRIORITETAS, TIKSLINĖ SRITIS IR KOMPLEKSINIAI TIKSLAI

5. Priemone turi būti siekiama prisidėti prie:

5.1. šeštojo ES kaimo plėtros politikos prioriteto „Skatinti socialinę įtrauktį, skurdo mažinimą ir ekonominę plėtrą kaimo vietovėse“ ir jo tikslinės srities „Vietos plėtros kaimo vietovėse skatinimas“ (kodas 6B) įgyvendinimo.

5.2. antrojo ES kompleksinio tikslo „Aplinkos apsauga“ įgyvendinimo. Prie šio ES kompleksinio tikslo įgyvendinimo prisideda investicijos, susijusios su asbesto turinčių gaminių šalinimu.

IV SKYRIUS

REMIAMA VEIKLA

6. Remiama veikla – kaimo vietovėje esančio gyvenamojo namo, priklausančio fiziniam asmeniui (-ims), visos asbestinės stogo dangos pakeitimas.

V SKYRIUS

GALIMI PAREIŠKĖJAI

7. Paramos gali kreiptis kaimo gyventojai, kurie yra ne jaunesni kaip 18 metų.

8. Paramos paraišką gali teikti ir tie pareiškėjai, kurie yra nebaigę įgyvendinti projekto pagal kitas KPP priemones, jeigu teisės aktuose nenumatyta kitaip.

9. Pagal Priemonę vienas pareiškėjas gali pateikti vieną paramos paraišką vienam gyvenamajam namui per visą KPP įgyvendinimo laikotarpį. Paramos paraišką, investuojant į vienbutį, gyvenamosios paskirties dvibutį ir (arba) daugiabutį namą, pareiškėjas teikia individualiai ir tiesiogiai atsako už projekto rengimą, įgyvendinimą ir rezultatus.

10. Jei pareiškėjas mirė po paramos paraiškos pateikimo, bet iki sprendimo skirti paramą priėmimo dienos, paramos paraiška išregistruojama.

11. Pareiškėjo ar paramos gavėjo teisės ir prisiimti įsipareigojimai po sprendimo skirti paramą priėmimo gali būti perduoti kitam asmeniui, pateikusiam Agentūrai rašytinį prašymą dėl teisių ir įsipareigojimų perėmimo, esant šioms sąlygoms:

11.1. mirus, paveldėtojas per 4 mėnesius nuo paveldėjimo teisės atsiradimo dienos perima visas teises ir įsipareigojimus, susijusias su parama, tik tuo atveju, jeigu jis teisių ir įsipareigojimų perėmimo metu ir projekto įgyvendinimo laikotarpiu atitinka tinkamumo sąlygas ir reikalavimus paramai gauti (išskyrus 14.3 papunktį). Reikalavimas paveldėtojui atitikti tinkamumo sąlygas ir reikalavimus paramai gauti netaikomas paramos gavėjo mirties atveju, kai projektas baigtas įgyvendinti ir pateiktas mokėjimo prašymas, tačiau dar neišmokėta parama.

11.2. pareiškėjui arba paramos gavėjui netekus ilgalaikio profesinio darbingumo, visos teisės ir įsipareigojimai, susiję su parama, gali būti perleidžiami kitam asmeniui, jeigu pastarasis teisių ir pareigų perėmimo metu ir projekto įgyvendinimo laikotarpiu atitinka tinkamumo sąlygas ir reikalavimus paramai gauti (išskyrus 14.3 papunktį).

VI SKYRIUS

TINKAMUMO SĄLYGOS IR REIKALAVIMAI PARAMAI GAUTI

12. Pareiškėjo atitiktis nustatytoms bendrosioms ir priemonės tinkamumo sąlygoms ir reikalavimams vertinama pagal paramos paraiškos pateikimo dieną esamus, dokumentais pagrįstus bei viešuosiuose registruose esančius duomenis.

13. Bendrosios tinkamumo sąlygos ir reikalavimai yra šie:

13.1. pareiškėjas neturi įsiskolinimų Valstybinei mokesčių inspekcijai prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos ir Valstybiniam socialinio draudimo fondui prie Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (atitiktis šiam kriterijui gali būti tikslinama paramos paraiškos vertinimo metu);

13.2. pareiškėjas užtikrina, kad projekte numatytos išlaidos nebuvo, nėra ir nebus finansuojamos iš kitų ES fondų ir kitų viešųjų lėšų (pvz., pagal Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos kuriamą Klimato kaitos specialiosios programos priemonę „Fizinių asmenų vieno ar dviejų butų gyvenamųjų namų atnaujinimas (modernizavimas), pasiekiant pastato energetinio naudingumo C klasę ir sumažinant energijos suvartojimo sąnaudas ne mažiau nei 20 procentų“);

13.3. projektas atitinka šių Taisyklių III skyriuje nurodytą ES kaimo plėtros politikos prioritetą ir jo tikslinę sritį ir prisideda prie nurodyto ES kompleksinio tikslo įgyvendinimo;

13.4. projektas vykdomas Lietuvos Respublikos teritorijoje;

13.5. nekilnojamasis turtas, į kurį investuojama paramos lėšomis, pareiškėjo valdomas teisėtai pagrindais, kaip nurodyta Taisyklių 14.6 ir 14.7 papunkčiuose;

13.6. projekte numatytos prekės ir paslaugos turi būti įsigytos vadovaujantis Projekto vykdytojo, pretenduojančio gauti paramą iš Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai pagal Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos priemones, prekių, paslaugų ar darbų pirkimo taisyklėse, patvirtintose Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2014 m. gruodžio 3 d. įsakymu Nr. 3D-924 „Dėl projekto vykdytojo, pretenduojančio gauti paramą iš Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai pagal Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos priemones, prekių, paslaugų ar darbų pirkimo taisyklių patvirtinimo“ (toliau – KPP pirkimo taisyklės), nustatyta pirkimų tvarka.

14. Priemonės tinkamumo sąlygos ir reikalavimai yra šie:

14.1. projektas įgyvendinamas kaimo vietovėje. Parama projektui neteikiama, jeigu jo įgyvendinimo vieta – sodo bendrija;

14.2. pareiškėjas deklaruoja gyvenamąją vietą kaimo vietovėje. Pareiškėjo deklaruota gyvenamoji vieta turi sutapti su šių Taisyklių 14.1 papunktyje nurodyta vieta;

14.3. pareiškėjas užtikrina, kad investicijos bus skirtos gyvenamajam namui, kuriame jis paraiškos pateikimo metu deklaruoja gyvenamąją vietą;

14.4. pareiškėjas užtikrina, kad projektu siekiama viešųjų tikslų – visuomenės sveikatos ir aplinkos apsaugos (ne pelno);

14.5. pareiškėjas yra iš savivaldybės, kuri turi patvirtintą asbesto turinčių gaminių šalinimo programą, parengtą vykdant Asbesto šalinimo programą, patvirtintą Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2008 m. balandžio 17 d. nutarimu Nr. 351 „Dėl Asbesto šalinimo programos patvirtinimo“;

14.6. jeigu pareiškėjas investuoja į vienbutį gyvenamąjį namą ir:

14.6.1. priklauso pareiškėjui arba jo sutuoktiniui asmeninės nuosavybės teise, sutuoktinių bendrosios dalinės arba sutuoktinių bendrosios jungtinės nuosavybės teise. Tokiu atveju, kai šis turtas priklauso sutuoktiniui (-iams) bet kuria pirmiau paminėta teise, pareiškėjas kartu su paramos paraiška pateikia rašytinį sutuoktinio sutikimą investuoti į jam (jiems) priklausančią nekilnojamąjį turtą;

14.6.2. priklauso pareiškėjui ar jo sutuoktiniui kartu su kitais asmenimis arba pareiškėjui ir jo sutuoktiniui bendrosios dalinės arba bendrosios jungtinės nuosavybės teise kartu su kitais asmenimis, tuomet pareiškėjas iki paramos paraiškos pateikimo iš kitų nekilnojamo turto savininkų turi gauti sutikimą teikti paramos paraišką.

14.7. jeigu pareiškėjas investuoja į gyvenamosios paskirties dvibutį arba daugiabutį namą:

14.7.1. jis iki paramos paraiškos pateikimo turi gauti iš kitų nekilnojamo turto savininkų sutikimą teikti paramos paraišką ir su jais sudaryti projektui įgyvendinti skirtą jungtinės veiklos sutartį. Jungtinės veiklos sutartyje įsipareigojama laikytis pagrindinių geros partnerystės praktikos taisyklių, t. y. visi projekto partneriai iki paramos paraiškos pateikimo turi būti susipažinę su jungtinės veiklos sutartyje nurodytomis savo teisėmis ir pareigomis įgyvendinant projektą ir atliekant jo priežiūrą;

14.7.2. kai butas gyvenamosios paskirties dvibučiame ir (arba) daugiabučiame name priklauso pareiškėjui arba jo sutuoktiniui asmeninės nuosavybės teise, sutuoktinių bendrosios dalinės arba sutuoktinių bendrosios jungtinės nuosavybės teise, taip pat turi būti pateikiami dokumentai, nurodyti Taisyklių 14. 6.1 papunktyje;

14.7.3. kai butas gyvenamosios paskirties dvibučiame ir (arba) daugiabučiame name priklauso pareiškėjui ar jo sutuoktiniui kartu su kitais asmenimis arba pareiškėjui ir jo sutuoktiniui bendrosios dalinės arba bendrosios jungtinės nuosavybės teise kartu su kitais asmenimis, taip pat turi pateikti dokumentus, nurodytus Taisyklių 14.7.1 papunktyje;

14.8. nekilnojamasis turtas (gyvenamasis namas), į kurį investuojama, turi būti inventorizuotas pagal Asbesto turinčių gaminių inventorizacijos tvarkos aprašą, patvirtintą Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2009 m. gegužės 11 d. įsakymu Nr. D1-267 „Dėl Asbesto turinčių gaminių inventorizacijos tvarkos aprašo patvirtinimo“;

14.9. jei projektui (stogo dangos keitimui) taikomi Lietuvos Respublikos statybos įstatymo 23 straipsnio 1 dalies 4 punkto reikalavimai, kartu su paramos paraiška turi būti pateiktas statybą leidžiantis dokumentas, parengtas pagal statybos techninio reglamento STR 1.07.01:2010 „Statybą leidžiantys dokumentai“, patvirtinto Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2010 m. rugsėjo 27 d. įsakymu Nr. D1-826 „Dėl statybos techninio reglamento STR 1.07.01:2010 „Statybą leidžiantys dokumentai“ patvirtinimo“, reikalavimus ir stogo dangos keitimo projektas (paprastojo remonto aprašą), parengtas pagal statybos techninio reglamento STR 1.05.06:2010 „Statinio projektavimas“, patvirtinto Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2004 m. gruodžio 30 d. įsakymu Nr. D1-708 „Dėl statybos techninio reglamento STR 1.05.06:2010 „Statinio projektavimas“ patvirtinimo“, reikalavimus.

VII SKYRIUS ĮSIPAREIGOJIMAI

15. Paramos gavėjas įsipareigoja:

15.1. nuo paramos paraiškos pateikimo dienos iki projekto kontrolės laikotarpio pabaigos nekeisti gyvenamojo namo, kurio stogo danga keičiama įgyvendinant projektą, ir (arba) jo dalies nuosavybės teisių;

- 15.2. įgyvendinti projektą per 12 mėnesių nuo sprendimo skirti paramą priėmimo dienos;
- 15.3. apdrausti turtą, kuriam sukurti panaudota parama, ne trumpesniam nei projekto įgyvendinimo ir jo kontrolės laikotarpiui (projekto įgyvendinimo laikotarpiu didžiausiu turto atkuriamosios vertės draudimu nuo visų galimų rizikos atvejų, o įgyvendinus projektą – likutinei vertei, atsižvelgiant į atitinkamos rūšies turto naudojimo laiką ir taikomas turto nusidėvėjimo normas), išskyrus 15.4 papunktyje nurodytą atvejį.
- 15.4. jei pareiškėjas įrodo, kad apdrausti paramos lėšomis sukurtą turtą nėra galimybių, jis kartu su mokėjimo prašymu turi pateikti bent tris oficialius skirtingų draudimo įmonių atsisakymo suteikti draudimo paslaugas raštus bei įsipareigoti, kad jei turtas bus sunaikintas arba sugadintas, jis bus atstatytas nuosavomis lėšomis (šis įsipareigojimas galioja nuo mokėjimo prašymo pateikimo dienos iki projekto kontrolės laikotarpio pabaigos);
- 15.5. projekto įgyvendinimo ir projekto kontrolės laikotarpiu sudaryti sąlygas asmenims, turintiems teisę audituoti ir (arba) kontroliuoti, tikrinti, kaip įgyvendinamas projektas, laikomasi įsipareigojimų;
- 15.6. teikti visą informaciją ir duomenis, reikalingus statistikos tikslams ir programos įgyvendinimo stebėsenai bei reikalingiems vertinimams atlikti;
- 15.7. pranešti Agentūrai apie bet kurių duomenų, nurodytų paramos paraiškoje, taip pat apie savo rekvizitų pasikeitimus;
- 15.8. viešinti paramą, vadovaujantis Suteiktos paramos pagal Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programą viešinimo taisyklėmis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2014 m. gruodžio 3 d. įsakymu Nr. 3D-925 „Dėl Suteiktos paramos pagal Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programą viešinimo taisyklių patvirtinimo“ (toliau – Viešinimo taisyklės). Paramos gavėjas, projekto lėšomis įsigytą turtą (stogą) nuo jo įsigijimo ir ne trumpiau kaip 5 metus turi pažymėti (pvz., ant gyvenamojo namo, kurio stogas bus keičiamas, pakabinti informacinę lentelę) Viešinimo taisyklių 6.1. papunktyje nurodytais ženklais arba naudoti kitas Viešinimo taisyklių 5 punkte nurodytas viešinimo priemones, neviršydamas 30 Eur (trisdešimties eurų);
- 15.9. likviduoti asbesto turinčių gaminių atliekas, susidariusias keičiant stogą, vadovaujantis Statybinių atliekų tvarkymo taisyklėmis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2006 m. gruodžio 29 d. įsakymu Nr. D1-637 „Dėl Statybinių atliekų tvarkymo taisyklių patvirtinimo“, Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatymu, ir su mokėjimo prašymu pateikti pažymą iš įmonės, tvarkančios asbesto atliekas, apie asbesto turinčių gaminių atliekų pašalinimą. Informacija apie įmones, tvarkančias asbesto atliekas, asbesto atliekų surinkimo aikšteles ir sąvartynus pateikiama Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos interneto svetainėje www.am.lt.
- 15.10. tuo atveju, kai paramos gavėjas apdraudžia turtą, kuriam įsigyti ar sukurti panaudota parama, baigęs įgyvendinti projektą jis turi pateikti Agentūrai galutinę projekto įgyvendinimo ataskaitą ir projekto kontrolės laikotarpiu užbaigto projekto metines ataskaitas. Kitais atvejais galutinė projekto įgyvendinimo ataskaita ir užbaigto projekto metų ataskaitos neteikiamos.

VIII SKYRIUS PARAMOS DYDIS IR INTENSYVUMAS

16. Finansuojama iki 50 proc. visų tinkamų finansuoti projekto išlaidų.
17. Didžiausia paramos suma vienam projektui įgyvendinti negali viršyti 2000 (dviejų tūkstančių) eurų.
18. Tinkamų finansuoti projekto išlaidų dalį, kurios nepadengia parama, pareiškėjas turi finansuoti savo piniginiu įnašu.

IX SKYRIUS TINKAMOS IR NETINKAMOS FINANSUOTI IŠLAIDOS

19. Tinkamomis finansuoti pripažįstamos išlaidos:

19.1. būtinos projektui įgyvendinti, realiai suplanuotos, pagrįstos, numatytos paramos paraiškoje ir neviršijančios nustatyto paramos dydžio bei intensyvumo;

19.2. prekės turi būti naujos, nenaudotos, atitinkančios Lietuvos Respublikos ir ES teisės aktų reikalavimus;

19.3. prekių, nurodytų Taisyklių 20.3 papunktyje, kurioms Taisyklių 2 priede nėra nustatytos skaičiuojamųjų statybinių medžiagų kainos ir paslaugų, nurodytų 20.1 papunktyje, tinkamų finansuoti išlaidų sumai pagrįsti, kartu su paramos paraiška, turi būti pateikiami ne mažiau kaip trys komerciniai pasiūlymai. Tuo atveju, kai pareiškėjo pateiktuose komerciniuose pasiūlymuose nurodyta prekės ar paslaugos kaina 10 proc. didesnė nei analogiškos rinkoje egzistuojančios prekės ar paslaugos kaina, atliekami KPP administravimo taisyklių 69 punkte nurodyti veiksmai;

19.4. faktiškai patirtos, pagrįstos išlaidų pagrindimo ir apmokėjimo įrodymo dokumentų originalais arba kopijomis, patvirtintomis pareiškėjo parašu arba notaro Lietuvos Respublikos notariato įstatymo nustatyta tvarka;

19.5. patirtos (apmokėtos) po paramos paraiškos pateikimo dienos. Tačiau šios išlaidos nefinansuojamos, jeigu parama projektui neskiriama arba išlaidos nėra nurodytos tinkamų finansuoti išlaidų sąrašė pagal šių Taisyklių 20 punktą arba jei jos padarytos nesilaikant pirkimo procedūrų, nustatytų KPP pirkimo taisyklėse arba projektas iki mokėjimo prašymo pateikimo nėra faktiškai įgyvendintas (stogo dangą nepakeista);

19.6. parama statybinėms (stogo dangos keitimo) medžiagoms įsigyti negali viršyti skaičiuojamųjų statybinių (stogo dangos keitimo) medžiagų už 1 kvadratinį metrą stogo kainos, nurodytos Taisyklių 2 priede „Asbestinių (šlaitinių) stogų dangų pakeitimo medžiagų skaičiuojamosios kainos“ (toliau – Taisyklių 2 priedas).

19.7. įsigyjant kitas statybines (stogo dangos keitimo) medžiagas, nurodytas Taisyklių 20.3 papunktyje ir (arba) paslaugas, nurodytas 20.1 papunktyje, jos gali būti pripažįstamos tinkamomis finansuoti, kai yra įsigytos vadovaujantis KPP pirkimo taisyklėse nustatytomis pirkimo procedūromis ir neviršijant vidutinių rinkoje egzistuojančių kainų.

19.8. finansuojama paramos suma už įsigytas statybines (stogo dangos keitimo) medžiagas nustatoma pagal Taisyklių 2 priede numatytus įkainius, tenkančius 1 m² stogo ploto, nurodyto Asbesto turinčių gaminių inventorizacijos ataskaitoje. Galima, palyginti su Asbesto turinčių gaminių inventorizacijos ataskaitoje nurodytu plotu, iki 15 proc. paklaida nuo patikros vietoje metu išmatuoto (nustatyto) didesnio stogo ploto. Jeigu patikros vietoje metu pamatuojamas mažesnis stogo plotas, paramos suma skaičiuojama nuo šio stogo ploto.

19.9. tinkamos finansuoti išlaidos turi būti išvardytos pagal išlaidų kategorijas.

20. Tinkamų finansuoti išlaidų kategorijos:

20.1. asbestinių atliekų transportavimo iki šalinimo vietos ir jų šalinimo paslaugos; nuo 1 m² stogo ploto, nurodyto Asbesto turinčių gaminių inventorizacijos ataskaitoje, turi būti pašalinta 16,16 kg asbestinio šiferio ir 1,04 kg kitų asbesto atliekų (jei jų yra). Pašalintam asbestinės stogo dangos kiekiui, nurodytam pažymoje apie asbesto turinčių gaminių atliekų pašalinimą, galima iki 15 proc. paklaida, kuri skaičiuojama nuo Asbesto turinčių gaminių inventorizacijos ataskaitoje nurodyto kiekio. Jeigu paramos gavėjas pašalino asbestinių turinčių gaminių atliekų, susidariusių keičiant stogą, daugiau nei nurodyta paklaida, už viršytą kiekį transportavimo ir šalinimo paslaugų išlaidos nekompensuojamos.

20.2. statybinės (stogo dangos keitimo) medžiagos, nurodytos Taisyklių 2 priede;

20.3. kitos statybinės (stogo dangos keitimo) medžiagos, būtinos stogo dangai pakeisti;

20.4. projekto viešinimo išlaidos, atliktos vadovaujantis Viešinimo taisyklėmis ir neviršijančios jose nustatytos didžiausios išlaidų, skirtų viešinimo priemonėms, sumos (30 Eur (trisdešimties eurų));

21. Netinkamos finansuoti išlaidos:

21.1. nesusijusios su projektu ir remiama veikla, neatitinkančios Taisyklių 19 punkte išlaidoms nustatytų reikalavimų, neįvardytos Taisyklių 20 punkte;

21.2. trumpalaikis turtas, išskyrus naujų statybinių medžiagų įsigijimą;

21.3. išlaidos ar jų dalis, patirtos perkant prekes ar paslaugas, nesilaikant KPP pirkimo taisyklėse nustatytos pirkimų tvarkos;

21.4. stogą laikančiosios konstrukcijos, stogo šiltinimo medžiagos arba medžiagos termoizoliaciniam sluoksniui įrengti;

21.5. statybos darbai, atliekami ūkio, rangos ar mišriu būdu;

21.6. žemės pirkimo ir (arba) nuomos, ir (arba) kito nekilnojamojo turto pirkimo, nekilnojamojo turto vertės ataskaitos parengimo išlaidos ir (arba) nuomos išlaidos;

21.7. banko mokesčiai už sąskaitos atidarymą ir tvarkymą, banko operacijų išlaidos;

21.8. turtas, kurio valdymo (naudojimo) teisė pareiškėjui apribota, pvz., turtas areštuotas;

21.9. bendrosios išlaidos, kurios yra tiesiogiai susijusios su projekto parengimu ir administravimu.

21.10. Pirkimo ir (arba) importo pridėtinės vertės mokestis (PVM), kurį paramos gavėjas pagal Lietuvos Respublikos pridėtinės vertės mokesčio įstatymą turi ar galėtų turėti galimybę įtraukti į PVM atskaitą (net jei tokio PVM paramos gavėjas į atskaitą neįtraukė).

X SKYRIUS

PARAMOS PARAIŠKŲ TEIKIMO TVARKA

22. Paramos paraiška rengiama pagal Taisyklių 1 priede pateikiamą ir Ministerijos ir Agentūros interneto svetainėse adresais: www.zum.lt ir www.nma.lt. skelbiamą formą.

23. Paramos paraiška turi būti pildoma lietuvių kalba. Kita kalba užpildytos paramos paraiškos nepriimamos.

24. Paramos paraiškas priima iš pareiškėjų ir registruoja Agentūros Kaimo plėtros ir žuvininkystės programų departamento teritoriniai paramos administravimo skyriai adresais, nurodytais interneto svetainėje www.nma.lt.

25. Paramos paraiška ir reikalaujami dokumentai turi būti pateikti vienu iš šių būdų:

25.1. asmeniškai pareiškėjo arba per įgaliotą asmenį, taip pat registruotu paštu. Jeigu paraiška įteikiama pareiškėjo įgalioto asmens, asmuo turi turėti notariškai patvirtintą įgaliojimą. Turi būti pateikiamos spausdintinės arba užpildytos ranka (popieriuje pateiktos) paraiškos su reikalaujamų priedų originalais arba kopijos turi būti patvirtintos pareiškėjo parašu arba notaro Lietuvos Respublikos notariato įstatymo nustatyta tvarka. Pareiškėjas privalo pasirašyti kiekvieną paramos paraiškos ir jos priedų lapą.

25.2 elektroniniu formatu, naudojantis ŽŪMIS portalo internetine prieiga adresu <https://zumis.lt>. Paraišką pildant elektroniniu būdu ŽŪMIS portale, ji turi būti pateikta ne vėliau kaip iki kvietimo teikti paramos paraiškas paskutinės dienos 24 val. Prie elektroninės paraiškos pridedami dokumentai turi būti elektroninės formos (popierinis dokumentas turi būti nuskenuotas).

26. Kitais negu Taisyklių 25 punkte nurodytais būdais (pvz., neregistruotu paštu, per kurjerį, faksu arba elektroniniu paštu ar pan.) paramos paraiškos ir kiti reikalaujami dokumentai nepriimami.

27. Dokumentai, kurie turi būti pateikti kartu su užpildyta paramos paraiška, išvardyti paramos paraiškos formoje (Taisyklių 1 priedas).

28. Paramos paraiškos gali būti teikiamos iki kvietime teikti paramos paraiškas nurodytos datos. Registruotu paštu pateikta paramos paraiška ir (arba) papildomi dokumentai turi būti išsiųsti ne vėliau kaip paskutinę paramos paraiškų priėmimo tvarkaraštyje nurodytą dieną. Vėliau pateiktos paramos paraiškos nepriimamos.

29. Kai Agentūrai paramos paraišką ir kitus dokumentus pareiškėjas ar jo įgaliotas asmuo pateikia asmeniškai, kaip nurodyta Taisyklių 25.1 papunktyje, Agentūros TERPAS paramos paraiškos pateikimo metu užregistruoja ją ir paramos paraišką pateikusiam asmeniui išduoda paramos paraiškos registravimo patvirtinimo dokumentą, kuriame nurodytas registracijos kodas.

30. Kai Agentūrai paramos paraišką ir kitus dokumentus pareiškėjas pateikia registruotu paštu, kaip nurodyta Taisyklių 25.1 papunktyje, arba elektroniniu būdu, kaip nurodyta Taisyklių 25.2 papunktyje, Agentūros struktūrinis padalinys, atsakingas už Priemonės administravimą, per 1

(vieną) darbo dieną užregistruoja paramos paraišką, suteikia jai registracijos kodą ir registruotu laišku arba el. paštu informuoja pareiškėją.

31. Pateikus Agentūrai paramos paraišką, pareiškėjas neturi teisės teikti papildomos informacijos, jeigu jos nepaprašo Agentūra, išskyrus atvejį, kai po paramos paraiškos užregistravimo keičiasi pareiškėjo kontaktiniai duomenys.

32. Pareiškėjas po paramos paraiškos užregistravimo turi teisę raštu pranešti Agentūrai apie pateiktos paramos paraiškos atšaukimą ir pateikti naują paramos paraišką kvietimo teikti paramos paraiškas metu. Pareiškėjui raštu pranešus apie pateiktos paramos paraiškos, kuri jau yra užregistruota, atšaukimą, Agentūra jo prašymu išregistruoja paramos paraišką. Į vėlesnius pareiškėjo prašymus toliau administruoti paramos paraišką neatsižvelgiama.

33. Paramos paraiškų pildymo, registravimo tvarka numatyta KPP administravimo taisyklių nustatyta tvarka.

XI SKYRIUS PROJEKTŲ ATRANKA

34. Parama teikiama projektams, kurių atitiktis projektų atrankos kriterijams įvertinama ne mažiau kaip 30 balų. Projektams, įvertintiems mažiau kaip 30 balų, parama neteikiama.

35. Projektų atrankos kriterijai ir galimos didžiausios jų reikšmės:

Eil. Nr.	Projektų atrankos kriterijai	Didžiausias balas	Balai pagal atskiras kriterijaus reikšmes
1.	Pareiškėjas iki paramos paraiškos pateikimo kaimo vietovėje nepertraukiamai vykdo profesinę ir (ar) ekonominę veiklą:		
1.1.	nuo 0,5 iki 1 metų	30	10
1.2.	nuo 1 iki 2 metų		20
1.3.	ilgiau kaip 2 metus		30
2.	Investuojama į gyvenamąjį namą, kuriame gyvenamąją vietą paraiškos pateikimo dieną deklaruoja bent vienas asmuo, kuris atitinka bent vieną iš šių sąlygų: – turi negalią (pripažintas vidutinis ar sunkus neįgalumo lygis); – yra nedarbingas (pripažintas 0–55 proc. darbingumas); – yra sulaukęs pensinio amžiaus ir (arba) gauna senatvės pensiją.	10	10
3.	Pareiškėjas turi daugiavaikę šeimą (vaikai gyvena su pareiškėju)	20	20
4.	Pareiškėjas iki paramos paraiškos pateikimo dienos nepertraukiamai deklaravo gyvenamąją vietą kaimo vietovėje:		
4.1.	– nuo 1 iki 2 metų	30	10
4.2.	– nuo 2 iki 3 metų		20
4.3.	– ilgiau kaip 3 metus		30
5.	Pareiškėjas turi mažametį vaiką (-ų) iki 12 metų (gyvenantį (-čius) kartu su pareiškėju)	10	10
Balų suma:		100	-

36. Projektų atranka ir projektų pirmumo eilės sudarymas atliekami KPP administravimo taisyklių nustatyta tvarka.

37. Jeigu paramos paraiškoje ir jos prieduose nėra duomenų, dokumentų, kuriais vadovaujantis būtų galima nustatyti pareiškėjo atitiktį atrankos kriterijui, laikoma, kad pareiškėjas jo neatitinka.

XII SKYRIUS

PARAMOS PARAIŠKŲ TVIRTINIMAS

38. Agentūra, per 2 mėnesius nuo paramos paraiškų rinkimo laikotarpio pabaigos, įvertinusi paramos paraiškas, priima sprendimą dėl paramos skyrimo arba neskystimo Agentūros nustatyta tvarka. Apie priimtą sprendimą Agentūra informuoja Ministeriją per 5 darbo dienas nuo jo priėmimo dienos.

39. Agentūra apie sprendimą dėl paramos skyrimo ar neskystimo informuoja pareiškėjus KPP administravimo taisyklių nustatyta tvarka.

40. Priėmus sprendimą skirti paramą, pareiškėjas tampa paramos gavėju. Paramos sutartis nesudaroma.

XIII SKYRIUS

MOKĖJIMO PRAŠYMO TEIKIMO, ADMINISTRAVIMO IR PARAMOS IŠMOKĖJIMO TVARKA

41. Mokėjimo prašymas turi būti pateiktas ne vėliau kaip per 12 mėnesių nuo sprendimo skirti paramą priėmimo dienos.

42. Pavėluotai pateikus mokėjimo prašymą, taikomos sankcijos, nustatytos KPP administravimo taisyklėse. Pavėluotai teikiami mokėjimo prašymai priimami 60 darbo dienų nuo Taisyklių 41 punkte nurodyto termino pabaigos. Vėliau mokėjimo prašymai nepriimami, išskyrus KPP administravimo taisyklėse ir šių Taisyklių 43 punkte numatytus atvejus.

43. Mokėjimo prašymą pateikus pavėluotai dėl nenugalimos jėgos (*force majeure*) aplinkybių, paramos gavėjas turi Agentūrai raštu paaiškinti vėlavimo priežastis ir pateikti pagrindimo dokumentus.

44. Mokėjimo prašymo forma skelbiama Ministerijos ir Agentūros interneto svetainėse (www.zum.lt, www.nma.lt).

45. Mokėjimo prašymas ir (arba) papildomi dokumentai turi būti pateikti vienu iš šių būdų:

45.1. spausdintine (popieriuje pateikta) forma pareiškėjo asmeniškai ar per įgaliotą asmenį, taip pat registruotu paštu. Registruotu paštu pateiktas mokėjimo prašymas ir (arba) papildomi dokumentai turi būti išsiųsti ne vėliau kaip paskutinę Taisyklių 42 punkte nurodytą mokėjimo prašymo pateikimo termino dieną. Kiekvienas mokėjimo prašymo ir jo priedų lapas turi būti patvirtintas pareiškėjo parašu. Visos projekto išlaidos turi būti patvirtintos apskaitos dokumentais, turinčiais visus Lietuvos Respublikos buhalterinės apskaitos įstatymo 13 straipsnyje nustatytus apskaitos dokumentų rekvizitus. Mokėjimo prašymas su pridedamais dokumentais turi būti įsegtas į segtuvą. Pateikiama:

45.1.1. vienas originalus mokėjimo prašymo egzempliorius;

45.1.2. ataskaitinio laikotarpio išlaidų pagrindimo bei išlaidų apmokėjimo įrodymo dokumentų bei kitų reikiamų dokumentų originalai arba kopijos (tarp jų įmonės, tvarkančios asbesto turinčių gaminių atliekas, pažymą apie asbesto turinčių gaminių atliekų pašalinimą), patvirtintos pareiškėjo parašu arba notaro Lietuvos Respublikos notariato įstatymo nustatyta tvarka.

45.2. elektroniniu formatu, naudojantis ŽŪMIS portalo internetine prieiga adresu <https://zumis.lt>. Mokėjimo prašymą pildant elektroniniu būdu ŽŪMIS portale, jis turi būti pateiktas ne vėliau kaip iki mokėjimo prašymo pateikimo termino, numatyto Taisyklių 41 punkte 24 valandos. Prie elektroninio mokėjimo prašymo pridedami dokumentai turi būti elektroninės formos (popierinis dokumentas turi būti nuskenuotas).

46. Mokėjimo prašymą kartu su reikiamaisiais priedais priima ir registruoja TERPAS.
47. Mokėjimo prašymas ir jo priedai turi būti užpildyti lietuvių kalba.
48. Paramos gavėjas turi tinkamas finansuoti išlaidas aiškiai išvardyti pagal išlaidų kategorijas, nurodytas Taisyklių 20 punkte ir Taisyklių 2 priede, o ne pateikti bendra suma.
49. Paramos gavėjas turi turėti finansinės institucijos sąskaitą, į kurią bus pervedamos paramos lėšos.
50. Paramos gavėjų atsiskaitymai su tiekėjais turi vykti tik per finansines institucijas.
51. Mokėjimo prašymas vertinamas ir paramos lėšos išmokamos KPP administravimo taisyklių nustatyta tvarka.
52. Šiai Priemonei taikomas išlaidų kompensavimo būdas, kaip nustatyta KPP administravimo taisyklėse.
53. Taikant išlaidų kompensavimo mokėjimo būdą, paramos gavėjas pradeda įgyvendinti projektą savo lėšomis ir Agentūrai teikia mokėjimo prašymą, kuriame deklaruoja patirtas ir apmokėtas išlaidas, pridėdamas išlaidų pagrindimo, išlaidų apmokėjimo įrodymo dokumentų bei kitų reikiamų dokumentų originalus arba kopijas, patvirtintas pareiškėjo parašu arba notaro Lietuvos Respublikos notariato įstatymo nustatyta tvarka.
54. Paramos gavėjas gali pateikti vieną mokėjimo prašymą.

XIV SKYRIUS SANKCIJOS

55. Bendros sankcijos nurodytos Sankcijų už teisės aktų nuostatų pažeidimus įgyvendinant Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos priemonės taikymo metodikoje, patvirtintoje Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2014 m. gruodžio 4 d. įsakymu Nr. 3D-929 „Dėl Sankcijų už teisės aktų nuostatų pažeidimus įgyvendinant Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos priemonės taikymo metodikos patvirtinimo“.

56. Priemonei taikomos specialiosios sankcijos:

56.1. jeigu nauja stogo danga projekto įgyvendinimo ir kontrolės laikotarpiu sunaikinama arba sugadinama, o pareiškėjas per su Agentūra suderintą terminą nevykdo įsipareigojimo jos atstatyti, susigrąžinama visa išmokėta parama;

56.2. jeigu pareiškėjas ir (arba) paramos gavėjas, norėdamas gauti paramą, pateikė melagingą informaciją arba dėl aplaidumo nepateikė būtinos informacijos, parama neskiriama arba susigrąžinama visa sumokėta paramos suma. Pareiškėjas ir (arba) paramos gavėjas netenka teisės teikti paraiškas pagal Priemonę kalendoriniais metais, kuriais nustatyta, kad nesilaikoma reikalavimų, ir ateinančiais kalendoriniais metais.

56.3. jeigu paramos gavėjas, pritaikius Taisyklių 20.1 papunktyje numatytą galimą paklaidą, pašalino mažiau asbesto turinčių gaminių atliekų, susidariusių keičiant stogą, negu nurodyta asbesto turinčių gaminių inventorizacijos ataskaitoje, taikoma sankcija – paramos sumažinimas nuo mokėtinos paramos sumos. Kai pašalinta:

56.3.1. nuo 84,99 proc. iki 75 proc. asbesto turinčių gaminių – 1,5 proc. sankcija;

56.3.2. nuo 74,99 proc. iki 50 proc. – 2,5 proc. sankcija;

56.3.3. nuo 49,99 proc. ir mažiau – 5 proc. sankcija;

56.4. tais atvejais, kai paramos gavėjas nepridavė asbesto turinčių gaminių ir kartu su mokėjimo prašymu nepateikė pažymos apie asbesto turinčių gaminių pašalinimą – taikoma sankcija – paramos neskyrimas.

XV SKYRIUS BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

57. Asbesto turinčių gaminių šalinimo darbai ir šių gaminių transportavimas turi būti vykdomas vadovaujantis Darbo su asbestu nuostatais, patvirtintais Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro ir Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2004 m. liepos 16 d. įsakymu Nr. A1-184/V-546 „Dėl darbo su asbestu nuostatų patvirtinimo“.

58. Paramos paraiškų vertinimas (išskyrus vertinimo terminą), paramos lėšų išmokėjimas, projektų įgyvendinimo priežiūra ir tikrinimas, apskundimo tvarka atliekamas KPP administravimo taisyklių nustatyta tvarka.

59. Šios Taisyklės gali būti keičiamos Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro įsakymu.

60. Pasikeitus šiose Taisyklėse nurodytiems teisės aktams, tiesiogiai taikomos naujos tų teisės aktų nuostatos.

61. Pasikeitus šioms taisyklėms nauji reikalavimai taikomi vienodai visiems pareiškėjams, išskyrus atvejus, kai pakeitimo įsakyme numatyta kitaip.
